

Ook Staten zelf hebben verantwoordelijkheid

Leo Neve, datum 10-05-2016

Datum

10-05-2016

Auteur

Leo Neve^[1]

Auteursprofiel

L.E.C. Neve

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

Vakgebied(en)

Belastingrecht algemeen (V)

Leo Neve^[1]

De Panama Papers hebben ontegenzeggelijk maatschappelijke commotie veroorzaakt. Niet in de laatste plaats omdat zichtbaar is geworden dat een groep belastingplichtigen de wet ten eigen voordele heeft aangewend en daarbij ook buiten de gebaande paden is gegaan. De in *Trouw* en *het Financieele Dagblad* van de laatste weken naar buiten gebrachte constructies, waarbij helaas ook Nederlandse adviseurs en trustkantoren zijn betrokken, tonen duidelijk aan dat sommigen zich met verhullende constructies buiten de wet plaatsen. Dat zulk gedrag moet worden veroordeeld zal niemand bestrijden. Anders ligt het ten aanzien van diegenen die gebruikmaken van de mogelijkheden om rendement op kapitaal te verbeteren door fiscaal vriendelijke structuren op te zoeken. Niemand zal bestrijden dat er een spanningsveld ligt tussen de belangen van een heffende overheid en de belangen van een beleggende belastingplichtige. Het is algemeen aanvaard, dat de belastingheffing over besparingen ter voorziening van inkomen voor de oude dag mag worden uitgesteld, mits op de dag van de uitkeringen daar maar belasting over geheven kan worden. Het vooruitschuiven van de belastingheffing ("deferral") is een algemeen aanvaard beginsel van goede belastinghuishouding. Dit geldt niet uitsluitend voor pensioenfondsen die "formeel" pensioenkapitaal beleggen, maar mag ook werken voor de kleine man die zijn spaargeld als "informeel" pensioenkapitaal belegd heeft. Vrijheid van kapitaalverkeer is een groot goed, waarbij er geen onderscheid mag zijn tussen beleggen in een "koude" of in een "warme" jurisdictie. De officiële verontwaardiging over het ontgaan van belasting via constructies concentreert zich rondom twee thema's: het beleggen in een land met een laag of nultarief en het gebruikmaken van "lege vennootschappen". Toen in 1998 de OESO het rapport over *Harmful tax competition* uitbracht, waren de pijlen gericht op tax havens en op schadelijke belastingpraktijken van OESO-landen zelf. Vergeleken met toen zijn er nu bijna geen landen meer met een bankgeheim en hebben bijna alle landen zich gecommitteerd aan inlichtingenuitwisseling. Aan de uitvoering van de transparantiebepalingen kan nog veel worden verbeterd, maar in het algemeen staat de wereld er nu beter voor dan toen. Twee kenmerken van de definitie die destijds een tax haven kwalificeerde, komen thans weer terug op het toneel. Het betreft hier allereerst de substance- en transparantievereisten. Deze hebben in kader van BEPS (actiepunten 5 en 6) aandacht gekregen en daarop wordt de Moeder-dochterrichtlijn aangepast. In het kader van de FATF-*principles* wordt er (door G5-landen) versneld ingezet op het UBO-register (lijst van uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten). Nederland denkt nog na.

Het andere punt is het ontbreken van belasting of het heffen van belasting naar een laag tarief. Deze kwestie raakt de soevereiniteit van de betreffende staten. Terecht dat Nederland zich in Ecofin-verband niet snel neerlegt bij een *switch-over* clause. Er is veel gedaan om de tax havens compliant te maken. De meeste van de oorspronkelijke tax havens komen goed tot zeer goed uit de *peer-reviews* van het Global Forum. Maar de OESO-landen zelf kunnen nog veel verbeteren aan de compliance situatie. De eerste drie landen op de *financial secrecy-index* 2015 van het Tax Justice Network zijn: Zwitserland, Hongkong en de Verenigde Staten. Ik meen dan ook dat we de term "belastingparadijs" vanaf nu moeten begraven en meer werk moeten maken van de implementatie van de internationaal afgegeven "commitments". Er wordt door G20 en EU bedreigd met tegenmaatregelen voor die landen die hun commitments niet willen nakomen. Afgewacht moet worden of met name de Verenigde Staten in het gareel kunnen worden gebracht. Het niet naleven van de FATF-aanbevelingen betreffende de UBO-registratie kan ernstige schade toebrengen aan het vertrouwen dat de burger kan hebben in de wil van de staten om het ontgaan van belasting ook effectief te willen bestrijden. Het Panama Papers-schandaal zet veeleer de geïndustrialiseerde staten zelf te kijk die te laks zijn omgegaan met de regelgeving en om die reden nu hard op de trommel roffelen om nog iets van hun geloofwaardigheid overeind te houden. Belastingparadijzen zijn daarbij niet instrumenteel gebleken. De reactie moet dan ook niet op hen gericht zijn. Terecht vraagt prof. De Bont aandacht

voor de moraal van de adviseur. Maar ook de overheid zelf heeft een grote verantwoordelijkheid voor het hoog houden van de Rule of Law in fiscalibus.

Voetnoten

[\[1\]](#)

Belastingadviseur en promovendus Erasmus School of Law/Erasmus Universiteit Rotterdam.